

УДК 347.77 | DOI: [https://doi.org/10.31617/zt.knute.2019\(102\)03](https://doi.org/10.31617/zt.knute.2019(102)03)

МАЗАРАКІ Наталія к. ю. н., доцент кафедри міжнародного приватного, комерційного та цивільного права Київського національного торговельно-економічного університету
E-mail: n.mazaraki@knute.edu.ua вул. Кіото, 19, м. Київ, 02156, Україна
ORCID ID: 0000-0002-1729-7846

СІНГАПУРСЬКА КОНВЕНЦІЯ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

Проаналізовано ключові положення майбутньої Сінгапурської Конвенції, нагальність якої продиктована доцільністю популяризації медіації для вирішення спорів у міжнародній комерційній діяльності.

Ключові слова: медіація, Сінгапурська конвенція, медіаційна угода, міжнародний комерційний спір.

Мазараки Н. Сінгапурська конвенція: теоретико-правовий аналіз. Проаналізовані ключові положення майбутньої Сінгапурської Конвенції, нагальність якої продиктована доцільністю популяризації медіації для вирішення спорів у міжнародній комерційній діяльності.

Ключевые слова: медиация, Сингапурская конвенция, медиационное соглашение, международный коммерческий спор.

Постановка проблеми. Пошук ефективних та справедливих механізмів вирішення спорів залишається невід'ємною частиною розвитку міжнародної комерційної діяльності, про що свідчить прийняття та вдосконалення міжнародних правових актів та національного законодавства провідних країн світу. Поряд з Нью-Йоркською Конвенцією про визнання та виконання арбітражних рішень 1958 р. (далі – Нью-Йоркська Конвенція 1958 р.) міжнародною спільнотою, насамперед у рамках ООН, невпинно розробляються та приймаються нові правові норми щодо порядку вирішення спорів, наприклад, Правила ефективної організації процесу у міжнародному арбітражі (Паризькі правила).

Одночасно розробляється міжнародно-правова база, спрямована на розвиток та більш широке застосування позасудових видів вирішення міжнародних комерційних спорів, зокрема, процедури медіації. У 2018 р. Комісією ООН з права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ) схвалені зміни і доповнення до Типового закону ЮНСІТРАЛ про міжнародну комерційну погоджувальну процедуру, який тепер називається Типовим законом ЮНСІТРАЛ про міжнародну комерційну медіацію та міжнародні мирові угоди, укладені в результаті медіації [1]. Крім цього, у серпні 2019 р. у Сінгапурі заплановане підписання Конвенції ООН про міжнародні мирові угоди, що були укладені в результаті медіації [2] (далі – Сінгапурська конвенція), розробленої Робочою групою II ЮНСІТРАЛ. Необхідність такого документа видається очевидною,

адже спрощене виконання медіаційних угод дасть поштовх популяризації мирних методів вирішення міжнародних комерційних спорів і позитивно відобразиться на обсягах та швидкості міжнародної торгівлі, сприятиме стійкому розвитку економіки тощо.

Запровадження позасудових методів вирішення спорів у правову та судову систему України, у свою чергу, позитивно відобразиться на її інвестиційній привабливості та репутації у світі. Однак проект Закону України «Про медіацію» вже близько двох років очікує другого читання у Верховній Раді України, водночас, текст законопроекту може бути вдосконалено з урахуванням положень наведених міжнародно-правових актів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вирішення спорів у міжнародній комерційній діяльності є об'єктом досліджень вітчизняних та іноземних фахівців, зокрема, Н. Гайдаєнко-Шер, О. Гончаренко, А. Овчарова, Л. Іванової, М. Мазіна, Е. Суссман, Е. Чуа [3–7] та ін.

Водночас, з огляду на нещодавнє узгодження остаточного тексту Сінгапурської Конвенції, повноцінний аналіз її змісту українськими дослідниками ще не здійснювався, що актуалізує відповідну наукову публікацію.

Мета статті – теоретико-правовий аналіз Конвенції ООН про міжнародні мирові угоди, що укладені в результаті медіації.

Матеріали та методи. Нормативну базу дослідження становлять міжнародні договори та типові закони ЮНСІТРАЛ, матеріали Робочої групи II ЮНСІТРАЛ. Методологічною основою проведеного дослідження стали загальнонаукові та спеціально-юридичні методи пізнання.

Результати дослідження. Міжнародна комерційна діяльність, як і будь-яка діяльність, неможлива без виникнення спорів, зокрема, щодо виконання міжнародних економічних угод, дотримання зобов'язань. Спори у міжнародній комерційній діяльності можуть вирішуватися у порядку арбітражу чи шляхом застосування процедур мирного вирішення спорів, насамперед, переговорів, примирення, медіації. Одним з ініціаторів розробки Сінгапурської конвенції був уряд США, зазначивши, що використання примирних процедур «призводить до таких значних переваг, як скорочення випадків, коли спір призводить до припинення комерційних відносин, полегшення управління міжнародними транзакціями сторонами комерційних відносин та отримання економії в забезпеченні правосуддя державами» [8].

Переваги медіації порівняно з судовим чи арбітражним розглядом є загальновідомими: економія фінансових та часових витрат, конфіденційність, збереження дружніх відносин між сторонами спору тощо. Водночас, юридична сила медіаційної угоди (укладається в результаті медіації) є одним із визначальних чинників у прийнятті рішення сторонами щодо звернення до процедури медіації чи до судового розгляду.

Медіаційна угода може залишитися невиконаною через об'єктивні (істотні зміни у матеріальному становищі, інші економічні чинники, зміни у законодавстві, зміна керівництва чи власників юридичної особи, неякісне визначення умов та порядку виконання зобов'язань

у медіаційній угоді тощо) та суб'єктивні чинники (зміна своєї позиції щодо вирішення спору). За таких умов звернення до суду є невідворотним, а медіація уявляється марнуванням часу, фінансових та інших ресурсів [9]. Виконання медіаційних угод з міжнародним елементом ускладнюється знаходженням сторін та/чи об'єкта спору у різних юрисдикціях. Більше того, у певних державах медіація не має законодавчого урегулювання, що практично унеможлиблює приведення у виконання медіаційних угод.

Стаття 14 Типового закону ЮНСІТРАЛ про міжнародну комерційну примирну процедуру «Приведення у виконання мирової угоди» передбачала: «якщо сторони укладають угоду про врегулювання спору, ця мирова угода має обов'язкову силу і може бути приведена у виконання ...» [держава, яка приймає Типовий закон, включає опис порядку приведення у виконання мирових угод або вказує положення, що регулюють таке приведення у виконання].

Коментарі до наведеної статті вказують на те, що привабливість примирної процедури зростатиме за умови передбачення у законодавстві режиму прискореного приведення у виконання мирових угод, при цьому останні мають розглядатися як арбітражні чи аналогічні рішення. Методи забезпечення такого прискореного режиму не є однаковими у різних правових системах та залежать від технічних особливостей національних процесуальних норм [1].

При цьому фахівці здебільшого вважають формулювання наведеної статті значним недоліком Типового закону [6], який не забезпечував достатньої привабливості примирних процедур для учасників міжнародної комерційної діяльності.

Директива ЄС про деякі аспекти посередництва (медіації) в цивільних та комерційних справах також наголошує на необхідності правового механізму приведення у виконання медіаційних угод як чинника підвищення привабливості медіації [10].

Світовий досвід показує, що існує декілька можливих варіантів виконання та приведення у виконання угод, укладених за результатами медіації.

По-перше, можливе застосування загальних норм цивільного права і надання медіаційній угоді статусу цивільно-правового правочину (США, Англія та ін.). При цьому у США суди практично завжди підтримують медіаційну угоду, якщо в її змісті розкрито та однозначно сформульовано зобов'язання сторін.

По-друге, можливе надання медіаційній угоді статусу судового рішення. Звісно, за умови присудової медіації медіаційна угода затверджується судовим рішенням, що не викликає особливих проблем щодо її виконання, водночас, за умови позасудової медіації можливим є і прискорений порядок приведення медіаційної угоди у виконання рішенням суду. Швейцарське законодавство передбачає «омологацію медіаційної угоди», згідно з якою суддя надає медіаційній угоді статус судового рішення, якщо вона не суперечить публічному порядку та нормам права, а медіація проводилась зареєстрованим медіатором.

Надання статусу судового рішення передбачає, що на основі змісту медіаційної угоди суддя складає текст офіційного протоколу, який підписується безпосередньо суддею, секретарем суду, сторонами угоди та їх адвокатами. Після цього протокол реєструється в канцелярії суду і набуває статусу судового рішення [11].

По-третє, можливе надання медіаційній угоді статусу арбітражного рішення передбачено законодавством Англії, Кореї, окремих штатів США, правилами медіації Стокгольмської торгово-промислової палати. Стаття 14 останніх передбачає, що за умови згоди медіатора сторони наділяють медіатора статусом арбітражного судді і просять його затвердити медіаційну угоду як арбітражне рішення. У такому випадку, з теоретичної точки зору, процедура медіації перетворюється на варіант медіація-арбітраж [12]. Водночас, щодо спорів з міжнародним елементом виникають певні сумніви стосовно можливості застосування Нью-Йоркської Конвенції 1958 р.

З огляду на різні підходи до визнання юридичної сили медіаційної угоди та різні механізми приведення у виконання медіаційних угод чи взагалі невизнання медіаційних угод національними правовими системами певних країн, представники США в ООН наголосили на доцільності розробки багатосторонньої Конвенції щодо порядку приведення у виконання медіаційних угод. Також така робота мала й кумулятивний ефект щодо звернення уваги стейкхолдерів міжнародної комерційної діяльності на медіацію.

Протягом трьох років тривали дискусії у рамках засідань Робочої групи ЮНСІТРАЛ (8 засідань, в яких брали участь представники 85 держав та 35 неурядових організацій) та в наукових колах, у результаті чого 25 червня 2018 р. на 51 засіданні ЮНСІТРАЛ було погоджено текст Конвенції ООН про міжнародні мирові угоди, що укладені в результаті медіації, яка матиме назву Сінгапурська Конвенція, адже її ратифікація запланована на серпень 2019 р. у Сінгапурі. Аналіз опублікованого тексту міжнародно-правового документа дає змогу виділити такі ключові аспекти:

Вид міжнародного нормативно-правового акта. З огляду на різноматність національних підходів до приведення у виконання та юридичної сили медіаційних угод, доцільним вбачається прийняття типового закону, водночас, формат конвенції потенційно забезпечував більший ефект у популяризації та гармонізації вирішення спорів у порядку медіації, а зважаючи на транскордонну складову – підвищував рівень правової визначеності щодо юридичної сили медіаційної угоди. Позитивний досвід Нью-Йоркської Конвенції 1958 р., взятий за приклад, надавав більшу можливість застосування механізмів застережень, що підвищувало вірогідність ратифікації більшою кількістю держав.

Тим не менш, враховуючи необхідність гармонізації медіаційного законодавства та затвердження модельних правових норм Робочою групою прийнято рішення щодо одночасного затвердження Типового Закону ЮНСІТРАЛ про міжнародну комерційну медіацію та міжнародні мирові угоди, укладені в результаті медіації.

У процесі обговорення тексту майбутньої Конвенції також порушено питання про те, чи має Конвенція застосовуватися сторонами медіації за замовчуванням або сторони повинні самі передбачити можливість її застосування в медіаційній угоді. Робочою групою обрано перший варіант, з огляду на те, що він дає змогу реалізувати принцип самовизначення сторін медіації, а також такий варіант виправдав свою доцільність у практиці застосування Нью-Йоркської Конвенції 1958 р.

Сфера застосування. Згідно зі ст. 3 тексту Сінгапурської Конвенції вона застосовується до угоди, що є результатом медіації, та укладена в письмовій формі сторонами для вирішення комерційного спору («медіаційна угода»), який на момент його укладення є міжнародним, оскільки: (а) щонайменш, дві сторони медіаційної угоди здійснюють комерційну діяльність у різних державах; або (b) держава, в якій сторони медіаційної угоди здійснюють комерційну діяльність, є відмінною від: (i) держави, в якій виконується істотна частина зобов'язань згідно з медіаційною угодою; або (ii) держави, з якою найбільш тісно пов'язаний предмет медіаційної угоди [13]. Критерій «міжнародності» набув детального тлумачення в тексті Конвенції і лише частково нагадує трактування у Типовому законі про міжнародну примирну процедуру: замість словосполучення «предмет спору» в Конвенції йдеться про «предмет медіаційної угоди», при цьому останній потенційно може відрізнятися від предмету спору.

Поняття «комерційного спору» в Конвенції напряму не розкривається, однак перераховані виключення щодо медіаційних угод, укладених у спорах щодо приватних, сімейних та домашніх відносин, чи у спорах у сфері сімейного, спадкового та трудового права. У такий спосіб текст Конвенції не буде породжувати можливих конфліктів з національним правом держав-сторін Конвенції, а також не буде накладатися на сферу застосування документів Гаазької конференції з міжнародного приватного права. Крім цього, тлумачення терміна «комерційний» подано у примітці 2 до ст. 1 Типового закону про міжнародну примирну процедуру.

Текст Сінгапурської Конвенції містить ще одне обмеження сфери застосування. Згідно з п. 3 ст. 1 під дію Конвенції не підпадатимуть (а) медіаційні угоди, (i) які були затверджені судом чи укладені в процесі судового розгляду; (ii) які можуть бути приведені у виконання як судові рішення у державі, де суд розташований; (b) які мають статус арбітражного рішення. Вказані виключення обумовлені дією Конвенцій про угоди про вибір суду 2005 р. та Нью-Йоркської Конвенції 1958 р.

Тлумачення терміна «медіація». Згідно з п. 3 ст. 2 Сінгапурської Конвенції медіація визначається як процес, незалежно від назви та базису проведення процесу, в якому сторони намагаються досягти мирного вирішення їх спору за допомогою третьої особи чи осіб (медіатора), який (які) не має повноважень приписувати сторонам вирішення спору. Таке загальне та нейтральне тлумачення терміна «медіація» призване врахувати всі можливі техніки та види медіації, різноманітні визначення медіації в національних законодавствах. Характерним є також те,

що автори тексту уникали зазначення принципів медіації (конфіденційності, неупередженості та нейтральності медіатора; принципи добровільності чи самовизначення сторін медіації лише впливають з самого визначення).

Загальні принципи. Конвенція передбачає обов'язок держав-сторін Конвенції приводити у виконання медіаційні угоди згідно з національним процесуальним правом та відповідно до умов, передбачених Конвенцією. Розробники тексту Сінгапурської Конвенції свідомо не передбачали певний метод приведення у виконання медіаційних угод та взяли за основу механізм Нью-Йоркської Конвенції 1958 р., згідно з яким арбітражні угоди приводяться у виконання відповідно до національних процедур. *По-перше*, такий підхід вже виправданий часом та практикою, а *по-друге*, не створює передумов до утримання держав до приєднання до Сінгапурської Конвенції, адже враховує різноманітність національних процесуальних правових норм.

Підтвердження факту проведення медіації. Аналіз ст. 4 Сінгапурської Конвенції дає змогу виділити ключові вимоги до медіаційної угоди, адже для приведення у виконання останньої сторона повинна подати до суду: медіаційну угоду, підписану сторонами; підтвердження того, що угода укладена в результаті медіації – підпис медіатора на угоді; документ про факт проведення медіації, підписаний медіатором; засвідчення установи, яка адмініструвала процес медіації, чи інші докази проведення медіації. З урахуванням того, що мирові угоди можуть бути укладені не виключно в процесі медіації, а й інших мирних методів вирішення спорів (переговорів, примирення), автори тексту наголосили на тому, що дія Конвенції буде розповсюджуватися виключно на угоди, укладені в результаті медіації. Наведене пов'язане з тим, що саме медіація є таким альтернативним методом вирішення спорів, який забезпечує справедливе рішення.

Підстави для відмови у приведенні до виконання медіаційної угоди. Формулювання таких підстав здебільшого запозичене з Нью-Йоркської Конвенції 1958 р. з незначними змінами, обумовленими сферою дії Сінгапурської Конвенції. Наприклад, підпункт «d» п. 1 ст. 5 передбачає, що «медіаційна угода не може бути виконана, якщо це суперечить її змісту (наприклад, якщо сторони домовилися не звертатися чи обмежили можливість примусового виконання медіаційної угоди)» [7]. Підпункт «e» передбачає таку підставу, як «серйозне порушення медіатором вимог до медіатора чи процедури медіації, якщо за відсутності такого порушення сторона спору не уклала би медіаційну угоду», підпункт «f» – «неповідомлення медіатором умов, які зумовлюють аргументовані сумніви щодо неупередженості чи незалежності медіатора, чи у разі, коли таке неповідомлення мало істотний чи неналежний вплив на сторони, за відсутності якого сторона спору не уклала би медіаційну угоду».

Висновки. Погодження Робочою групою тексту Конвенції ООН про міжнародні мирові угоди, що укладені в результаті медіації, а також її майбутнє підписання уособлює підкріплення тенденції до

мирного вирішення спорів у міжнародній комерційній діяльності. Вочевидь, різноманітні національні механізми визнання та приведення у виконання медіаційних угод (чи взагалі відсутність таких механізмів) суттєво стримують застосування медіації у міжнародних комерційних спорах та обумовлюють превалювання арбітражного порядку вирішення спорів. Сінгапурська Конвенція може стати чинником популяризації медіаційних процедур, інституалізації медіації у національних законодавствах та внесення відповідних змін до цивільних та господарських процесуальних норм.

Сінгапурська Конвенція пропонує достатньо чіткий механізм та орієнтири для впровадження в національне законодавство процедур визнання та приведення у виконання медіаційних угод. Деякі положення Конвенції можуть стати корисними і для українського законодавця у рамках роботи над проектом Закону України «Про медіацію», наприклад, щодо форми медіаційної угоди, принципів неупередженості та незалежності медіатора, самовизначення сторін медіації тощо.

Водночас, окремі дефініції Сінгапурської Конвенції є надто загальними, наприклад, щодо підстав для відмови у приведення у виконання медіаційної угоди, що потребуватиме певного обсягу судової практики для більш чіткого розуміння положень Конвенції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ЮНСИТРАЛ. Типовой закон о международной коммерческой согласительной процедуре и Руководство по принятию и применению, 2002 год. URL : http://www.uncitral.org/pdf/russian/texts/arbitration/ml-conc/03-90955_Ebook.pdf.
2. United Nations Convention on International Settlement Agreements Resulting from Mediation. URL : http://www.uncitral.org/pdf/english/commissionsessions/51st-session/Annex_I.pdf.
3. Гайдаенко-Шер Н. Конвенция о приведении в исполнение мировых соглашений, достигнутых в результате международной коммерческой согласительной процедуры: в начале пути. *Журнал российского права*. 2017. № 3 (243). С. 157-168.
4. Гончаренко О. Переваги розгляду комерційного спору Арбітражним Інститутом Стокгольмської Торгової Палати. *Український часопис міжнародного права*. 2014. № 4. С. 66-70.
5. Овчаров А., Иванова Л., Мазин Н. Современные правовые механизмы разрешения международных экономических споров. *Lex Russica*. 2018. № 3 (136). С. 143-152.
6. Sussman E. (2018) The Singapore Convention. Promoting the Enforcement and Recognition of International Mediated Settlement Agreements. *ICC Dispute Resolution Bulletin*. 2018. № 3.
7. Chua, E. (2019) The Singapore Convention on Mediation—A Brighter Future for Asian Dispute Resolution. *Asian Journal of International Law*, 1-11 DOI:10.1017/s2044251318000309.
8. Proposal by the Government of the United States of America: future work for Working Group II, A/CN.9/822 (Jun. 2, 2014).
9. Мазаракі Н. А. Виконання угоди, укладеної за результатами медіації. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. URL : http://apnl.dnu.in.ua/1_2018/6.pdf.
10. Директива № 2008/52/ЄС Європейського парламенту і Ради про деякі аспекти посередництва (медіації) в цивільних та комерційних справах від 21.05.2008. URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_a95.
11. Loi de procédure civile. URL : http://www.lexfind.ch/dtah/74190/3/rsg_E3_05.html.1.html.

12. The mediation rules of the Arbitration institute of the Stockholm chamber of commerce. URL : http://www.sccinstitute.com/media/49819/medlingsregler_eng_web.pdf.
13. United Nations Convention on International Settlement Agreements Resulting from Mediation. URL : http://www.uncitral.org/pdf/english/commissionsessions/51st-session/Annex_I.pdf.

Стаття надійшла до редакції 11.02.2019.

Mazaraki N. Singapore convention: theoretical and legal analysis.

Background. *The search for effective and fair mechanisms for resolving disputes remains an integral part of the development of international business, as evidenced by the adoption and improvement of international legal acts and national legislation of the leading countries of the world. In August 2019, Singapore is scheduled to sign the UN Convention on the International Peace Agreements concluded as a result of mediation developed by UNCITRAL Working Group II. The popularity of mediation in international commercial activities will obviously increase with the possibility of accelerating the implementation of mediation agreements in national jurisdictions. At the same time, mechanisms for recognizing and enforcing mediation agreements are significantly different, or not provided at all, by national legislation.*

Analysis of recent research and publications. *The resolution of disputes in international commercial activities is the subject of research by domestic and foreign specialists, in particular, N. Gaidaienko-Sher, O. Goncharenko, A. Ovcharova, L. Ivanova, M. Mazina, E. Sussman, E. Chua and others. In view of the the recent harmonization of the final text of the Singapore Convention, a full-fledged analysis of its content has not yet been carried out by Ukrainian researchers, which actualizes the relevant scientific publication.*

The aim of the article is a theoretical and legal analysis of the UN Convention on the International Peace Agreements concluded as a result of mediation.

Materials and methods. *The normative basis of the study is international treaties and standard laws of UNCITRAL, materials of Working Group II of UNCITRAL. The methodological basis of the research was the general scientific and special legal methods of cognition.*

Results. *The article is devoted to the analysis of the text of the UN Convention on International Settlement Agreements Resulting from Mediation, the text of which was agreed in 2018 by UNCITRAL Working Group II. Following the signing in 2019, the convention will be called the Singapore Convention, and together with the UNCITRAL Model Law on International Commercial Mediation and International Settlement Agreements Resulting from Mediation will form the basis for the development and wider use of extrajudicial forms of resolution of international commercial disputes, in particular mediation procedures. The benefits of mediation in comparison with judicial or arbitral proceedings are universally recognized, while the legal force of the mediation agreement is one of the determining factors in the parties' decision to apply to the mediation procedure or to the trial.*

The popularity of mediation in international commercial activities will obviously increase with the possibility of accelerating the implementation of mediation agreements in national jurisdictions, at the same time, today the mechanisms for recognizing and enforcing mediation agreements are significantly different, or not at all, by national legislation. The Singapore Convention is aimed at eliminating such a problem. The article analyzes the key aspects of the mentioned international legal document: sphere of application, definition of the criterion of «internationality» of the mediated dispute, the concept of «commercial dispute», interpretation of the term «mediation», requirements for confirmation of the fact of carrying out of the mediation procedure, Grounds for refusing to grant relief. The author refers to certain analogies with the New York Convention of 1958.

Conclusion. *The author comes to the conclusion about the cumulative effect of the development and signing of the Singapore Convention, which will be to address the stakeholders of international business for mediation, in addition, the Convention may*

become a factor in popularizing mediation procedures, institutionalizing mediation in national legislation, and introducing appropriate changes to civil and commercial procedural norms.

Keyword: mediation, Singapore Convention, mediation agreement, international commercial dispute.

REFERENCES

1. JuNSITRAL. Tipovoi zakon o mezhdunarodnoi kommercheskoj soglasitel'noi procedure i Rukovodstvo po prinjatiju i primeneniju, 2002 god [UNCITRAL. Model Law on the International Commercial Conciliation Procedure and the Guide to the Adoption and Application, 2002]. Retrieved from http://www.uncitral.org/pdf/russian/texts/arbitration/ml-conc/03-90955_Ebook.pdf [in Russian].
2. United Nations Convention on International Settlement Agreements Resulting from Mediation. Retrieved from http://www.uncitral.org/pdf/english/commissionssessions/51st-session/Annex_I.pdf [in English].
3. Gajdaenko-Sher, N. (2017). Konvencija o privedenii v ispolnenie mirovyh soglashenij, dostignutyh v rezul'tate mezhdunarodnoj kommercheskoj soglasitel'noj procedury: v nachale puti [Convention on the enforcement of international agreements reached as a result of an international commercial conciliation procedure: at the beginning of the journey]. *Zhurnal rossijskogo prava – Journal of Russian Law*, 3 (243), 157-168 [in Russian].
4. Goncharenko, O. (2014). Pervagy rozgljadu komercijnogo sporu Arbitraznym Instytutom Stokgol'm's'koi' Torgovoi' Palaty [Benefits of considering a commercial dispute by the Arbitration Institute of the Stockholm Chamber of Commerce]. *Ukrai'ns'kyj chasopys mizhnarodnogo prava – Ukrainian Journal of International Law*, 4, 66-70 [in Ukrainian].
5. Ovcharov, A., Ivanova, L., & Mazin, N. (2018). Sovremennye pravovye mehanizmy razreshenija mezhdunarodnyh jekonomicheskikh sporov [Modern legal mechanisms for resolving international economic disputes]. *Lex Russica*, 3 (136), 143-152 [in Russian].
6. Sussman E. (2018). The Singapore Convention. Promoting the Enforcement and Recognition of International Mediated Settlement Agreements. *ICC Dispute Resolution Bulletin*, 3 [in English].
7. Chua, E. (2019). The Singapore Convention on Mediation—A Brighter Future for Asian Dispute Resolution. *Asian Journal of International Law*, 1-11 DOI:10.1017/s2044251318000309 [in English].
8. Proposal by the Government of the United States of America: future work for Working Group II, A/CN.9/822 (Jun. 2, 2014) [in English].
9. Mazaraki, N. A. (2018). Vykonannja ugody, ukladenoi' za rezul'tatamy mediacii'. Aktual'ni problemy vitchyznjanoi' jursprudenicii' [Implementation of an agreement concluded on the results of mediation. Actual problems of domestic jurisprudence]. Retrieved from http://apnl.dnu.in.ua/1_2018/6.pdf [in Ukrainian].
10. Dyrektyva № 2008/52/JeS Jevropejs'kogo parlamentu i Rady pro dejaki aspekty poserednyctva (mediacii) v cyvil'nyh ta komercijnyh spravah vid 21.05.2008 [Directive № 2008/52 / EC of the European Parliament and of the Council on certain aspects of mediation (mediation) in civil and commercial matters of 21.05.2008]. Retrieved from http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_a95 [in Ukrainian].
11. Loi de procédure civile. Retrieved from http://www.lexfind.ch/dtah/74190/3/rsg_E3_05.html.1.html [in English].
12. The mediation rules of the Arbitration institute of the Stockholm chamber of commerce. Retrieved from http://www.sccinstitute.com/media/49819/medlingsregler_eng_web.pdf [in English].
13. United Nations Convention on International Settlement Agreements Resulting from Mediation. Retrieved from http://www.uncitral.org/pdf/english/commissionssessions/51st-session/Annex_I.pdf [in English].